

розвивають здатність прогнозувати, що необхідно для формування зрілого читання.

Лігература

1. Фоломкина С.К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе. – М.: Высшая школа, 1987. – 207 с.
2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. – К.: Летвіт, 1999. – 320 с.

С.С.Ізбаиш

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

В статтє автор приводит пример самостоятельной работы студентов по реализации творческого педагогического проекта на тему: “Программа организации жизни старшеклассников”.

In article the author gives an example of independent prosecution of students of realization of creative pedagogical project on theme: “Program of organization of life of pupil elder classes”.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Роль проектної діяльності, методу проектів у розв'язанні завдань отабуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, застосування знань у пізнанні світу важко переоцінити, особливо в контексті вищої педагогічної освіти. Одразу ж зазначимо, що єдиною освітньою галуззю, у якій ідеї навчального проектування деякою мірою збереглись після 30-х рр. ХХ століття, є професійна освіта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед робіт, присвячених теоретичним аспектам застосування проектів у сучасних умовах найбільшу зацікавленість становлять дисертаційні дослідження І.Ю.Малкової [3], яка розглядала педагогічні функції методу проектів, обґрунтувала умови їх реалізації і розробила методичні рекомендації для їх впровадження. Методичні основи застосування методів проектів висвітлені в дослідженнях Н.Ю.Пахомової [5], яка сформулила мету і завдання учнівських проектів з технології.

Психологічні аспекти проектної діяльності школярів розкриті у монографії Н.В.Матяш [4]. У вітчизняній літературі ця проблема розглядається лише у періодичних виданнях, хоча з точки зору фінансового, інноваційного та інвестиційного менеджменту вона вже проаналізована. Окремі аспекти проектної діяльності проаналізовані у дисертаційному дослідженні В.Г. Лоли [2]. Проектна діяльність як засіб формування професійної компетентності вчителя географії стала предметом дисертаційного дослідження М.В. Елькіна [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз цих робіт показав, що проекти застосовуються у процесі вивчення будь-якого курсу і дисципліни. Розвиваючий ефект методу відчувається в активній допитливості, пізнавальному інтересі студентів, в оволодінні дослідницькими методами мислення, формуванні свідомого і творчого вибору оптимальних засобів перетворювальної діяльності з великої кількості альтернативних підходів; вмінні мислити системно і комплексно, самостійно виявляти потреби в інформаційному забезпеченні діяльності, безупинно опановувати нові знання й застосовувати їх як засіб перетворювальної діяльності.

Сьогодні, враховуючи наявність відповідної кількості робіт, присвячених проектній діяльності, можна стверджувати, що проектна діяльність є ефективним засобом підготовки майбутніх вчителів. Однак, спеціальних праць, присвячених соціально-професійної адаптації студентів за допомогою проектної діяльності в педагогічній літературі практично не має.

Формулювання цілей статті, постановка завдань. Тому, метою статті є – розробити проект програми виховної роботи вчителя зі старшокласниками враховуючи концептуальні ідеї педагогіки життєтворчості. Для реалізації мети, ми визначили наступні завдання: 1) вивчити модель проектної діяльності студентів [1,87]; 2) визначити головні теоретичні положення педагогіки життєтворчості; 3) окреслити напрямки виховної роботи зі старшокласниками; 4) підготувати проект програми виховної роботи вчителя зі старшокласниками на засадах педагогіки життєтворчості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адаптацію студентів ВНЗ слід розглядати як комплексну проблему, виділяючи в ній різні окремі рівні і ланки, кожна з яких має специфічні механізми, зумовлені рівнем розвитку студента, групи і колективу. Процес соціально-професійної адаптації студентів проходить на декількох рівнях: до нової системи навчання, до зміни режиму праці і відпочинку, до входження в новий колектив. Для того, щоб допомогти студентові в процесі становлення його особистості, слід сприяти створенню в процесі навчання атмосфери свободи, самоповаги та надавати умови для творчої самореалізації. Думаючи про покращення методів викладання у ВНЗ, слід звернутися до досвіду впровадження проектної діяльності. Оскільки вона спрямована на формування активної, творчої особистості. Завдяки проектній діяльності можна забезпечити процес взаємодії студента й соціального середовища, цілеспрямований, усвідомлений процес прийняття майбутнім вчителем змісту професійної педагогічної діяльності, а значить і соціально-професійну адаптацію особистості студента. Усвідомлюючи актуальність теми, ми запропонували студентам взяти участь у розробці творчого педагогічного проекту на тему: “Програма організації життя старшокласників”.

Інструкція для студентів: відомо, що важливим етапом у житті старшокласника є етап його самовизначення. Ця проблема виступає центром його життєвої ситуації, тому що змінюється позиція учня від «пасивного спостерігача» до активного суб'єкта особистої життєдіяльності. Результатом самовизначення людини на певному етапі життєвого шляху стає певна позиція, яку вона посідає в різних сферах життєдіяльності. Самовизначення особистості має наступні самостійні види: професійне, соціальне, громадянське, сімейне, самовизначення у сфері освіти, дозвілля, спілкування. На підставі вивчення відповідної літератури (список додається), а також враховуючи відомі види самовизначення, складіть програму виховної роботи вчителя зі старшокласниками, визначте мету, завдання, напрямки виховної діяльності, форми

та методи роботи. Результати самостійної діяльності студентської групи ми наводимо:

Мета виховання: виховання особистості як суб'єкта і стратега життя.

Задачі виховної роботи: формування громадянської думки з важливих проблем життя, суспільства, людських стосунків; розвиток самосвідомості та культури самопізнання; підготовка до сімейного життя; естетичне ставлення до життя; розвиток працездатності і зміцнення здоров'я старшокласників.

Напрямки виховної роботи:

1. Громадянське виховання. Усвідомлення загальнолюдських цінностей.

Методи, форми роботи, орієнтовна тематика.

Відвідування виставки: "Історичне коріння українського народу"; метод аналізу соціальних ситуацій з морально-етичним характером: "Риси українського характеру"; тематичне читання: "Періоди розвитку держави"; відкрита трибуна: "Людська трагедія (смерть, вбивство, землетрус, війна)"; бесіди: "Заповіді біблії", "Людська драма (шлюб за примусом, втрата близьких, проводи на війну, підневільне праця)"; рольова гра: "Ставтеся до людей таким чином, як би ви хотіли, щоб вони ставилися по відношенню до вас"; бесіда: "Людська радість (взаємне кохання, щасливий шлюб, материнство і батьківство, праця за покликанням, творчість, спілкування з природою)"; Дискусія-роздум: "Людські сумніви"; диспут: "Як ви розумієте зміст морального правила: "Знайди себе, перш ніж шукати щось інше"?"; ділові ігри: "Людина і закон"; "Твої права громадянина"; інтелектуальний аукціон: "Історія духовних шукань людства".

2. Життєве самовизначення. Підготовка до сімейного життя.

Методи, форми роботи, орієнтовна тематика.

Бесіди: "З чого починається дорослість", "Жінка в домі", "Чоловік в домі" "Як виробляється характер", "Чоловічий і жіночий характер", "Перше кохання"; практикуми: "Правила щасливої людини", "Як підготуватися до сімейного життя", "Як визначити свої здібності", "Культура самопізнання і самовиховання"; тематичний вечір: "Життя видатних людей";

студії: “Як стати найпривабливішою дівчиною”, “Як стати привабливим юнаком”; конкурс: “Культура сімейного життя”.

3. Основи економічного виховання.

Методи, форми роботи, орієнтовна тематика.

Бесіди: “Як заробити гроші”, “Здоров’я та підприємство”, “Культура споживача”; рольові ігри: “Бізнес клас”, “Шкільне мале підприємство”; суспільно-корисна діяльність – операція: “Джерельце”, “Підсніжник”; гра: “Ринкова економіка і ми”.

4. Естетичне виховання. Пізнання краси оточуючого світу.

Методи, форми роботи, орієнтовна тематика.

Виставки учнівської творчості; гуртки: “Народна іграшка”, “Писанка”; екскурсії в Краєзнавчий музей, на виставки декоративно-прикладного мистецтва; в зоологічний музей МДПУ; залучення поетів, артистів, діячів мистецтва Мелітопольщини до виховної роботи; конкурси: «Юний поет», «Юний артист», «Юний співак»; вечори: “Ллється пісня”, “Свято квітів”; народознавчі свята: “Українські вечорниці”, “Народні прикмети”, “Звичаї і обряди українського народу”, “Козацькому роду нема переводу”; конкурси: “Наші таланти”; свято Матері, тиждень сім’ї.

5. Самореалізація особистості старшокласника.

Методи, форми роботи, орієнтовна тематика.

Бесіди: “Портрет сучасної молоді”, “Ідеали та антиідеали”, “Людина і культура”, “Практичні вміння і якості ділової людини”; психологічний практикум: “Як визначити свої можливості”; тренінги: “Розвиток креативних характеристик мислення”, “Розвиток емоційно-вольової сфери”, “Самоорієнтація та саморефлексія”; ситуації вибору в різних сферах життєдіяльності, аналіз життєвих ситуацій, імітаційне моделювання таких ситуацій; студії: “Як визначити своє призначення”, “Культура та особистість”; профорієнтаційний моніторинг: “Квадрат професій” (за методикою проф. Є.М.Павлутенкова); аутотренінг – система занять зі шкільним психологом для бажаючих; трудова діяльність: труд у шкільних майстернях, ремонт меблів, виготовлення виробів прикладного мистецтва, робота на пришкільних ділянках, у шкільних

теплицях, догляд за тваринами, птицями, оволодіння навичками народної творчості, робота на комп'ютері.

Висновок з даного дослідження. В процесі реалізації студентами виховного проекту ми переконалися, що метод проектів є ефективним засобом соціально-професійної адаптації майбутніх вчителів до виховної роботи в школі. Тому що він спроможний забезпечити: 1) активність навіть тих студентів, які, як правило, віддають перевагу мовчанню; 2) комфортність навчання для студентів, оскільки вони перестають боятися негативної оцінки; 3) удосконалення комунікативних навичок студентів, оскільки дає змогу їм більше висловлюватись; 4) формування почуття особистісної значущості, можливість для самореалізації; 5) розвиток у студентів ряду важливих здібностей (спільного прийняття рішень, творчого професійного мислення тощо); 6) розвиток мислення, не просто відтворюючи засвоєні знання, але й використовуючи їх у практично-орієнтованій діяльності, залучення студентів до вирішення виховних проблем, максимально наближених до професійних.

Таким чином, соціально-професійна адаптація студентів забезпечується саме в процесі проектної діяльності, тому що формується позитивне суб'єктне відношення студентів до професійно-педагогічної діяльності. Відбувається задоволення власною діяльністю, відчуття повноти особистості, коли ти і твоя праця потрібні іншим, закріплення майбутнього фахівця в межах педагогічної професії.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаємо у розробці низки педагогічних проектів, спрямованих на соціально-професійну адаптацію майбутніх вчителів.

Література

1. Елькін М.В. Модель проектної діяльності студентів // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр./Редкол.: Т.І. Сущенко (відп. ред.) та ін. – Київ-Запор'яжжя. – 2004 – Вип. 30. – 447 с.
2. Лола В.Г. Формування технологічної культури майбутніх учителів трудового навчання: Автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти /

- Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка.- Тернопіль, 2003.- 19 с.
3. Малкова И.Ю. Педагогические функции метода проектов и условия их реализации в сельской школе: Автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.01 -теория и история педагогики.- Томск, Томский гос. пед. университет.-1994.- 23 с.
 4. Матяш Н.В. Проектная деятельность школьников.- М.: Высшая школа, 2000.- 306 с.
 5. Пахомова Н.Ю. Метод проектов // Технологическое образование: Международный спец. выпуск журнала «Информатика и образование», посвящ. II Междунар. конгрессу ЮНЕСКО «Образование и информатика»,- М.: РФ, 1-5 июля 1996.- С.92-96.

С.О.Мелікова

АНАЛІЗ СТАНУ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Статья посвящена анализу уровня индивидуализации студентов неязыковых специальностей в высших педагогических учреждениях. Автор рассматривает современное состояние учебных программ и результаты анкетирования студентов.

The article is devoted to analyzing of individualization level of students of non linguistic specialities in pedagogical high schools. The author is describing the up-to-date condition of educational programs and results of students questioning.

Процеси соціально-економічних та культурних перетворень, що розвиваються у сучасному суспільстві, їхній динамізм впливають на підвищення вимог до спеціалістів різних рівнів, спричиняючи необхідність удосконалення їх професійної підготовки.

На сучасному освітньому етапі навчання студента вже не може розглядатися як провідна діяльність із засвоєння теорії та методики викладання окремої освітньої галузі (фізика, хімія,